

Блиск і ницість дельфінаріїв

Трагедія дельфінів в тому, що на відміну від більшості тварин вони не можуть виглядати нещасними. Анатомічний вигин їхньої щелепи нагадує нам посмішку, начебто весь час посміхаються і людям ілюзорно здається, що дельфін посміхається, а значить він задоволений. Але це просто така їх анатомічна особливість.

Пам'ятаєте, "Людина, яка сміється" у Віктора Гюґо?

Люди не вірять в те, що хтось може так усміхатися і страждати одночасно.

Цю особливість, як ключову ціннічну використовують працівники дельфінарій - експлуататори дельфінів, у тому числі й ті, що називають себе тренерами. Дивіться, кажуть вони - "Якби дельфінам було погано, вони б не посміхались, не народжувались би у неволі".

Якби життя дельфінів і косаток в полоні була така гарна, як її описують працівники дельфінарій, тривалість їх життя була б набагато більше, ніж на волі. Адаже у них, на відміну від їх родичів, що живуть на волі, немає небезпеки стати жертвою хижаків або загинути від брудної води. Проте, дельфінарій - це смертний вирок для косаток і дельфінів.

На волі дельфіни живуть від 25 до 50 років. Самці косаток живуть 50-60 років, самки - 80-90 років. Тим часом в дельфінаріях косатки рідко доживають до 10 років. Більше половини дельфінів помирають протягом перших двох років перебування в неволі, а ті, які долають цей термін, живуть в середньому 6 років.

Через велику смертність тварин у дельфінаріях, а також через те, що морські ссавці надзвичайно важко піддаються розведенню в неволі, постійно доводиться ловити тварин на волі.

В Орландо, в парку Sea World за 25 років померло 24 косатки. По одній на рік. А це найсильніші дельфіни, які живуть на волі по 50-90 років.

Дельфіни, до того ж, дуже чутливі до звуків, постійна робота насосів, шум натовпу, генераторів та іншого обладнання - цих звуків немає під водою там, де їх природне середовище існування. Там, насправді, тихо. А в дельфінарії постійний шум, музика, оплески, які призводять до стресів і серйозних захворювань тварин.

Дельфіни рухаються за допомогою ехолокації. За допомогою сонарих хвиль вони отримують інформацію про всі

предмети, про їх форми, консистенції і розташуванні. У басейнах реверберація їх власних сонарів, що відбивається від стін, зводить з розуму деяких дельфінів. Жан-Мішель Кусто (син Жака-Іва Кусто) вважає, для дельфінів в неволі "світ стає плутаниною через безглузді для їх сонарів відображення".

Уявіть, що буде відчувати ваша дитина, яку постійно тримають в неприродному для неї середовищі зі скаженим шумовим навантаженням вимагаючи від неї виконання якихось трюків, що подобаються натовпу. Та вона зійде з розуму!

Ми не розуміємо мови дельфінів, інакше б побачили їх страждання, почули їх крик про те, що вони хочуть додому. Туди, де їх створила Природа і, де вони повинні жити.

Ще про одну життєву потребу існування дельфінів. Це - необхідність постійного руху.

Якщо тигру або ведмедеві в клітці погано, вони лежать, погано пахнуть і майже не рухаються.

А дельфін, по своїй природі - не може жити без руху. Це необхідна умова його життя. Як дихання, наприклад. Без руху дельфін загине. Але нам ніхто про це не говорить, ми елементарно про це не знаємо і нам здається, що він так здорово стрибає, швидко плаває, красиво махає хвостом і плавниками, правда?

Але дельфіни з необхідності вимушені плавати в басейні, бо це така потреба їх в русі а не тому, що вони веселі і їм подобається!! Але ж хіба в басейні дельфін зможе стільки поплисти, скільки потрібно для його повноцінного життя? В дикій природі звичайний дельфін пропливає в середньому більше 150 кілометрів, просто так, граючи, спілкуючись, полюючи.

В дельфінаріях їх садять в басейни довжиною і шириною до 10 м, глибиною в 1,8 м, бо публіка повинна ж бачити, що відбувається на площі води, тому басейн

(Продовження на сторінці 2)

ПОНЕДІЛОК, 26 СЕРПНЯ «ЧИСТА КРАЇНА – ЧИСТА ЗЕМЛЯ»
ХАРКІВСЬКА ОБЛАСНА ОРГАНІЗАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ТОВАРИСТВА ОХОРОНИ ПРИРОДИ

Кам'яні лабіринти Землі. П'ять найцікавіших печер Тернопільщини

Землі на Тернопільщині повсюдно пронизані дивовижними кам'яними лабіринтами: глибокими і довгими, заплутаними ходами. Вічна темрява, тиша і спокій, стережуть який сотні вартових - летючих мишей. Які лише вдано, що засинають, повиснувши з вкритих різнобарвними кристалами стелях.

Більшість з цих печер утворились сотні тисяч, а то й мільйони років тому. Тоді, коли народжувались самі Карпати. Їхні стіни відшліфовані хвилями давнього Сарматського моря.

Печери не дарують легковажності. Не один раз у кам'яних ложах знаходили скелети тих, хто невідомо, скільки років тому заблукав між підземних доріг.

Вчені кажуть, що на Тернопільщині поки що відкрито лише одну п'яту усіх печер. Тож величезне кам'яне царство досі залишається таємним підземним світом, закритим для людини.

Печера Млинки

Чому Млинки? Колись тут добували гіпс і перемелювали його у млині. Звідси й назва. Печера Млинки? відома насамперед не розмірами, а своєю неповторною красою.

Це найдовша горизонтальна гіпсова печера України (протяжність ходів - близько 40 кілометрів). Тут досі не проведено штучного освітлення, та ніхто і не спішить це робити. Адаже у своїй незайманій природі печера досі зберігає дивовижну первозданну красу. Від найменшого світла стіни виблискують кришталем. Білосніжними, сірими, коричневими кристалами вторинного гіпсу.

Тут часто проводять регіональні та всеукраїнські змагання зі спелеології.

Печера Перлина

Ось так виглядають печерні перлини. Печера знаходиться недалеко від річки Збруч. Єдина на Поділлі вертикальна печера. І утворилася вона шляхом вимивання вапнякових порід водою. Унікальна ще й тим, що свого часу тут були знайдені перлини. У вузьких важкодоступних ходах були заховані ванночки з печерними перлинами. Це досить рідкісне явище у природі.

Кольору слонової кістки, білі, або жовтуваті горошини від 5 до 18 мм в діаметрі утворились із кальциту. Одна перлина може утворюватися за сотні або й тисячі років - все залежить від внутрішніх природних умов.

А загалом Перлина є таким собі колодязем серед лісу, який має 27 метрів у глибину. Недавно до входу добували арку і печера стала виглядати, ніби житло фантастичних істот із казки. Насправді ж тут живуть кажани, а люди спускаються рідко. Для цього потрібне спеціальне обладнання, та й дозвіл спеціальний - від керівництва заповідника "Медобори".

Печера Кришталева

Кажуть, вона утворилась близько 20 мільйонів років тому. Тоді води вимили цілу систему гіпсових проходів у надрах землі. Печера Кришталева входить до десятка найбільших гіпсових печер Планети.

(Продовження на сторінці 4)

Блиск і ницість дельфінаріїв

(Продовження. Початок на сторінці 1)

має бути таким, що проглядається і без напруження для людини...

Дикі косатки і дельфіни можуть перебувати під водою до 30 хвилин, вони зазвичай проводять лише 10-20% свого часу на поверхні води. Але, оскільки басейни дуже мілкі, вони навпаки - проводять більше половини часу на поверхні води. Фахівці вважають, що саме з цієї причини у більшості косаток в неволі слабшають сплинні плавники.

Щоб вижити, дельфіни в басейні постійно плавають, плавають, плавають. Щоб вижити. Бо рух для них, це - існування.

А нам, через наше невігластво про значення руху для дельфінів здається, що вони веселі та рухливі...

Вже зовсім по-іншому виглядає тпер це шоу, так?

Найбільші тварини з тих, які містяться в неволі, це - косатки. Вони відносяться до сімейства дельфінових. Їх природа, у тому числі така, що діти все життя не розлучаються з матір'ю. Їхня сім'я складається з матері, дорослих синів і дочок та їх нащадків. Члени сім'ї спілкуються на свого роду "діалекті", притаманному тільки даної сімейної групи. Дельфіни плавають зграями, число тварин в яких коливається від трьох до десяти. Уявіть собі, який шок вони відчувають, коли когось із них виривають з настільки згуртованої сім'ї.

Навіть якщо забирають тільки одного дельфіна або косатку, життя всієї родини виявляється порушена. Наприклад, для того, щоб зловити дорослу самку, люди в човнах женуть всю зграю на міліну. Дельфіни оточують сітими, потім її закривають і піднімають. Непотрібних дельфінів викидають в воду. Деякі з них помирають від психологічного шоку. У інших повільно розвивається пневмонія через те, що вода, через дихало потрапила в легені. У вагітних самок може статися викидень.

Ті косатки і дельфіни, які не постраждали під час цієї трагедії навіть намагаються врятувати членів своєї сім'ї. Коли у канадських берегів зловили і повезли в Сіетл дику косатку, зграя її одноплемінників гналася за кораблем багато миль. Це була сім'я, розумієте?! І вони гались слідом за своєю дитиною чи батьком... Та чи людям є діло до цього? Вони мабуть навіть не звернули увагу на це.

Нещодавно, у серпні 2019 року, у Варні (Болгарія) маленьке дельфінятко, яке вимушене було "виступати" разом з мамою померло прямо на виставі. Мама "експлуатувалася" 4 рази на день в дельфінарії болгарського міста Варна. Така ж доля багатьох дельфіняток і в дельфінаріях України. Продажні експерти, корупція, все ще дозволяють таким установам містити в полоні розумних істот-дельфінів. Взагалі, за міжнародною статистикою до 70% дельфіняток, народжених в дельфінаріях гинуть.

Знову спійманих дельфінів і косаток силою змушують розучувати трюки. Колишні дресирувальники кажуть, що голод і зміст в самоті це звичайні види дресиру-

вання. Згідно з даними Ріка О'Баррі, поняття "тренування з подальшою заслугою нагородою" - це евфемізм, який слід трактувати як "позбавлення їжі".

У дельфінаріях тваринам, перед виставами, часом недодають 60% їжі, щоб вони відчували гостре відчуття голоду, і, щоб отримати ласощі, виконували трюки краще. Колишній дресирувальник дельфінів Дуг Картлідж заявляє, що цих стайнях, комунікабельних тварин в якості покарання тримають на самоті: "Іх просто садять в загін і не звертають на них уваги. Це психологічна катування". Не дивно, що через це, за словами О'Баррі, вони знаходяться в стані жорстокої стреси. Іноді стрес настільки сильний, що дельфіни кінчають життя самогубством.

Жак-Ів Кусто і його син Жан-Мішель, які стали свідками того, як дельфін навмисно багато разів бився тілом об стіну, поки не помер, поклялись ніколи більше не заточити в полон жодного морського ссавця.

У басейнах чистота підтримується за допомогою хлору, сульфату міді та інших їдких хімікатів, через це багато дельфінів плавають з закритими очима. Колишній дресирувальник дельфінів Рік О'Баррі, який дресував їх для телевізійного серіалу і шоу "Фліппер", вважає, що деякі дельфіни через хлору осліпли.

Дельфінарії - в'язниці для дельфінів і косаток. Ніколи не ходжу в дельфінарії, зоопарки, цирки. Там на очах людей знущаються з тварин. Змушують їх робити те, що по природі їм не властиво, утримуючи в умовах їм не властивих.

А публіка плескає в долоні. Грає музика.

Аякже, з дитинства ми бачимо ці речі і ніхто їх не осуджує. Батьки, які ведуть своїх дітей в дельфінарії, радіють цьому. А далі, й діти це сприймають, як нормальність - дельфінарії, цирки, зоопарки та "виступи" там повневолені тварин. Кругом всі радіють, позитивні емоції.

Потім, коли вже в головному мозку побудовані відповідні нейронні зв'язки на сприйняття цих явищ, як нормальних - зрушити це, довести що все навпаки, що насправді, це - знущання з тварин, дуже важко. Людям важко зрозуміти, що це - знущання. Вони починають злитися, доводити, що це не так, що це корисно, бо ж як гарно, особливо для дітей...

Але боротись треба. Тварини винні перед нами в одному - в тому, що вони існують...

ПС. Після декількох років розгляду в Канаді, нарешті у 2019 році, ввели закон про заборону утримання в неволі китів і дельфінів. Закон також регулює правила надання допомоги тваринам, які зазнали лиха.

О. Шупрова, голова президії ради Харківської обласної організації Українського товариства охорони природи

Комунальне підприємство "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" надає клопотання на отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами від власних об'єктів

Юридична адреса: 61037, Харківська область, м. Харків, вул. Мефодіївська, буд. 11
Ідентифікаційний код суб'єкта господарювання з ЄДРПОУ: 31557119
Контактна особа: Керівник групи екологів - Чуєва Людмила Федорівна, тел.: (057) 758-84-79, тел./факс: (057) 736-09-31

Комунальне підприємство "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" спеціалізується на: постачанні пари, гарячої води та кондиціонованого повітря.

До складу Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" входять наступні об'єкти за фактичними адресами:

КП "Харківські теплові мережі" (Індустріальна філія) котельня по вул. Сергія Тархова, 1-А - 61172, м. Харків, Індустріальний район, вул. Сергія Тархова, 1-А. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: речовини у вигляді суспендованих твердих частинок недиференційованих за складом / недиференційованих за складом пил (аерозоль) / пил абразивно-металічний / пил металевий, вуглецю оксид, азоту діоксид, заліза оксид (у перерахунок на залізо), марганець і його сполуки (у перерахунок на діоксид марганцю), фтористі газоподібні сполуки (фтористий водень, чотирифтористий кремній) / у перерахунок на фтор, метан, оксид діазоту, НМЛОС, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 427,786918 т/рік, в т.ч. парникових газів - 423,2118 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Московська філія) котельня по вул. Тракторобудівників, 144 - 61121, м. Харків, Московський район, пр. Тракторобудівників, 144. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 105,58083 т/рік, в т.ч. парникових газів - 105,37707 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Новобаварська філія) котельня по вул. Велика Гончарівська, 13 - 61052, м. Харків, Новобаварський район, вул. Велика Гончарівська, 13. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 39,71788 т/рік, в т.ч. парникових газів - 39,48808 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Новобаварська філія) котельня по вул. Москалівська, 28/41 - 61004, м. Харків, Новобаварський район, вул. Москалівська, 28/41. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 108,50844 т/рік, в т.ч. парникових газів - 107,87656 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Основа'янська філія) котельня по вул. Достоевського, 35-А - 61109, м. Харків, Основа'янський район, в'їзд Достоевського, 35-А. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 110,982658 т/рік, в т.ч. парникових газів - 110,770418 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Основа'янська філія) котельня по вул. Лелюківської, 1-А - 61030, м. Харків, Основа'янський район, вул. Лелюківська, 1-А. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 107,10448, в т.ч. парникових газів - 106,90548 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Слобідська філія) котельня по вул. Польова, 60-А - 61001, м. Харків, Слобідський район, вул. Польова, 60 А. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 31,50971 т/рік, в т.ч. парникових газів - 31,45273 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Холодногірська філія) котельня по вул. Полтавський Шлях, 40 - 61052, м. Харків, Холодногірський район, вул. Полтавський Шлях, 40. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 7,78501 т/рік, в т.ч. парникових газів - 7,77101 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

Аналіз результатів розрахунків приземних концентрацій забруднюючих речовин по всім вказаним об'єктам **Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ"** показали, що максимальні концентрації забруднюючих речовин на межі розрахункової санітарно-захисної зони та найближчих житлових будинків знаходяться у межах санітарних норм і складають менше 1,0 ГДК по всіх речовинах на всіх проммайданчиках.

Пропозицій, щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин, які віднесені до інших джерел викидів, немає, так як джерела, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування на вказаних об'єктах відсутні.

Заходи щодо впровадження найкращих доступних технологій та методів керування і скорочення викидів забруднюючих речовин не встановлюються, в зв'язку з тим, що зазначені вище об'єкти **Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ"** відносяться до II та III груп підприємств.

Скарги та зауваження щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від вказаних вище об'єктів **Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ"** за вказаними фактичними адресами, приймаються в Харківській обласній державній адміністрації за адресою: 61002, м. Харків, вул. Сумська, 64, тел. (057) 700-05-62.

Додаток 3
до Порядку передачі документації
для надання висновку з оцінки впливу
на довкілля та фінансування оцінки впливу
на довкілля

(дата офіційного опублікування в Єдиному
реєстрі з оцінки впливу на довкілля
(автоматично генерується програмними
засобами ведення Єдиного реєстру
з оцінки впливу на довкілля,
не зазначається суб'єктом господарювання)

2019563565

(реєстраційний номер справи про оцінку
впливу на довкілля планованої діяльності
(автоматично генерується програмними
засобами ведення Єдиного реєстру
з оцінки впливу на довкілля,
для паперової версії зазначається
суб'єктом господарювання)

ОГОЛОШЕННЯ про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля

Повідомляємо про початок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності, зазначеної у пункті 1 цього оголошення, з метою виявлення, збирання та врахування зауважень і пропозицій громадськості до планованої діяльності.

1. Планована діяльність

Об'єктом планованої діяльності є спорудження розвідувальної свердловини № 21 Денісівського ГКР з подальшим видобуванням вуглеводнів. Підключення свердловини до установок підготовки газу.

Проектна глибина свердловини складає 3100 м. Розвідувальна свердловина № 21 запроєктована вертикальною. Буріння свердловини передбачається вести за допомогою бурового верстату з дизельним приводом "Уралмаш 3Д-76". В якості аналога можна використати буровий верстат з дизельним приводом меншою потужністю SH-7000. Забезпечення водою технологічного процесу буде здійснюватися від водної свердловини, пробуреної на майданчику свр. № 21 Денісівського ГКР.

(загальні технічні характеристики, у тому числі параметри планованої діяльності)

Місце провадження планованої діяльності ТОВ "Енергія-95", буде здійснюватися за межами населеного пункту с. Зауддя Чугуївського району Харківської області на території адміністративного підпорядкування Введенської селищної ради.

Загальна площа земельної ділянки наданої сільськогосподарським ТОВ "Колос 2000" у користування ТОВ "Енергія-95" строком на три роки під спорудження свердловини становить 2,55 га.

(потужність, довжина, площа, обсяг виробництва тощо, місце провадження планованої діяльності)

2. Суб'єкт господарювання

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЕНЕРГІЯ-95", КОД ЄДРПОУ 24186185.

(повне найменування юридичної особи, код згідно з ЄДРПОУ або прізвище, ім'я та по батькові фізичної особи - підприємця, ідентифікаційний код або серія та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та офіційно повідомили про це відповідному контролюючому органу і мають відмітку у паспорті),

Юридична адреса: 61057, м. Харків, пров. Театральний, буд. 4.

(місцезнаходження юридичної особи або місце провадження діяльності фізичної особи-підприємця (поштовий індекс, адреса), контактний номер телефону)

3. Уповноважений орган, який забезпечує проведення громадського обговорення

Департамент екології та природних ресурсів Харківської ОДА, м-н Свободи, 5, Держпром, 4 під., 7 пов., м. Харків, 61022, тел./факс (057) 705-06-66; електронна адреса: ecodepart@kharkivoda.gov.ua.

Контактна особа - Варвянський Вадим Юрійович тел. (057) 705-06-66. (найменування уповноваженого органу, місцезнаходження, номер телефону та контактна особа)

4. Процедура прийняття рішення про провадження планованої діяльності та орган, який розглядатиме результати оцінки впливу на довкілля

Рішенням про провадження планованої діяльності буде висновок з оцінки впливу на довкілля, що видається Департаментом екології та природних ресурсів Харківської обласної державної адміністрації відповідно до Закону України "Про оцінку впливу на довкілля".

(вид рішення про провадження планованої діяльності, орган, уповноважений його видавати, нормативний документ, що передбачає його видачу)

5. Строки, тривалість та порядок громадського обговорення звіту з оцінки впливу на довкілля, включаючи інформацію про час і місце усіх запланованих громадських слухань

Тривалість громадського обговорення становить 25 робочих днів (не менше 25, але не більше 35 робочих днів) з моменту офіційного опублікування цього оголошення (зазначається у назві оголошення) та надання громадськості доступу до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації, визначеної суб'єктом господарювання, що передається для видачі висновку з оцінки впливу на довкілля.

Протягом усього строку громадського обговорення громадськість має право подавати будь-які зауваження або пропозиції, які, на її думку, стосуються планованої діяльності, без необхідності їх об'рунтування. Зауваження та пропозиції можуть подаватися в письмовій формі (у тому числі в електронному вигляді) та усно під час громадських слухань із внесенням до протоколу громадських слухань. Пропозиції, надані після встановленого строку, не розглядаються.

Громадські слухання (перші) відбудуться 25 вересня 2019 року о 12 год. 00 хв. в приміщенні Введенської селищної ради, за адресою: Харківська обл., Чугуївський район, с. Тернова, вул. Центральна, буд. 16.

(зазначити дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

Громадські слухання (другі) відбудуться _____

(вказати дату, час, місце та адресу проведення громадських слухань)

6. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, що забезпечує доступ до звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої доступної інформації щодо планованої діяльності

Департамент екології та природних ресурсів Харківської обласної державної адміністрації, за адресою: 61022, м. Харків, м-н Свободи, 5, Держпром 4 під., 7 пов., тел. (057) 705-06-83, електронна адреса: ecodepart@kharkivoda.gov.ua.

Контактна особа - начальник відділу оцінки впливу на довкілля, моніторингу, зв'язків з громадськістю Варвянський В.Ю., тел. (057) 705-06-66.

(зазначити найменування органу, місцезнаходження, номер телефону та контактну особу)

7. Уповноважений центральний орган або уповноважений територіальний орган, до якого надаються зауваження і пропозиції, та строки надання зауважень і пропозицій

Департамент екології та природних ресурсів Харківської обласної державної адміністрації, за адресою: 61022, м. Харків, м-н Свободи, 5, Держпром 4 під., 7 пов., тел. (057) 705-06-83, електронна адреса: ecodepart@kharkivoda.gov.ua.

Контактна особа - начальник відділу оцінки впливу на довкілля, моніторингу, зв'язків з громадськістю Варвянський В.Ю., тел. (057) 705-06-66.

(зазначити найменування органу, поштову та електронну адресу, номер телефону та контактну особу)

Зауваження і пропозиції приймаються протягом усього строку громадського обговорення, зазначеного в абзаці другому пункту 5 цього оголошення.

8. Наявна екологічна інформація щодо планованої діяльності

Звіт з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності на 441 аркушах. (зазначити усі інші матеріали, надані на розгляд громадськості)

(зазначити іншу екологічну інформацію, що стосується планованої діяльності)

9. Місце (місяця) розміщення звіту з оцінки впливу на довкілля та іншої додаткової інформації (відмінне від приміщення, зазначеного у пункті 6 цього оголошення), а також час, з якого громадськість може ознайомитися з ними:

ТОВАРИСТВО З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ "ЕНЕРГІЯ-95", 61057, м. Харків, пров. Театральний, буд. 4, контактна особа - Джагулова Світлана Володимирівна.

Введенська селищна рада, 63521, Харківська обл., Чугуївський район, с. Тернова, вул. Центральна, буд. 16, контактна особа - Чернова Валентина Василівна.

Громадськість може ознайомитися зі звітом з оцінки впливу на довкілля з 29 серпня 2019 року.

(найменування підприємства, установи, організації, місцезнаходження, дата, з якої громадськість може ознайомитися з документами, контактна особа)

Комунальне підприємство "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ"
надає клопотання на отримання дозволів на викиди забруднюючих речовин у атмосферне повітря стаціонарними джерелами від власних об'єктів

Юридична адреса: 61037, Харківська область, м. Харків, вул. Мефодіївська, буд. 11
Ідентифікаційний код суб'єкта господарювання за ЄДРПОУ: 31557119
Контактна особа: Керівник групи екології - Чусьва Людмила Федорівна, тел.: (057) 758-84-79, тел./факс: (057) 736-09-31

Комунальне підприємство "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" спеціалізується на: постачанні пари, гарячої води та кондиціонуваного повітря.

До складу Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ" входять наступні об'єкти за фактичними адресами:

КП "Харківські теплові мережі" (Немишлянська філія) котельня по вул. Драгоманова, 2 - 61026, м. Харків, Немишлянський район, вул. Драгоманова, 2. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 1857,559534 т/рік, в т.ч. парникових газів - 1854,192122 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - 10 років.**

КП "Харківські теплові мережі" (Новобаварська філія) котельня по вул. Гостинна, 34 - 61004, м. Харків, Новобаварський район, вул. Гостинна, 34. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 212,35649 т/рік, в т.ч. парникових газів - 212,04561 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Основ'янська філія) котельня по вул. Кар'єрна, 18-А - 61109, м. Харків, Основ'янський район, вул. Кар'єрна, 18-А. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: недиференційований за складом пил (аерозоль), метан, оксид діазоту, НМЛОС, діоксид вуглецю, вуглецю оксид, азоту діоксид. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 197,595007 т/рік, в т.ч. парникових газів - 196,963407 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Слобідська філія) котельня по вул. Маршала Федоренка, 16-А - 61105, м. Харків, Слобідський район, вул. Маршала Федоренка, 16 А. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 1592,03152 т/рік, в т.ч. парникових газів - 1589,14173 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - 10 років.**

КП "Харківські теплові мережі" (Холодногірська філія) котельня по вул. Курилівська, 27 - 61016, м. Харків, Холодногірський район, вул. Курилівська, 27. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 105,2318 т/рік, в т.ч. парникових газів - 105,0379 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Холодногірська філія) котельня по пров. Пластичний, 2-А - 61177, м. Харків, Холодногірський район, пров. Пластичний, 2-А. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 44,923728 т/рік, в т.ч. парникових газів - 44,838948 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - необмежений.**

КП "Харківські теплові мережі" (Шевченківська філія) котельня по вул. Балакєрєва, 17-Б - 61103, м. Харків, Шевченківський район, вул. Балакєрєва, 17-Б. Перелік основних забруднюючих речовин, що викидаються в атмосферне повітря: вуглецю оксид, азоту діоксид, метан, оксид діазоту, діоксид вуглецю. Загальний масовий викид забруднюючих речовин складає - 708,14025 т/рік, в т.ч. парникових газів - 706,85505 т/рік. **Термін дії дозволу на викиди - 10 років.**

Аналіз результатів розрахунків приземних концентрацій забруднюючих речовин по всім вказаним об'єктам **Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ"** показали, що максимальні концентрації забруднюючих речовин на межі розрахункової санітарно-захисної зони та найближчих житлових будинків знаходяться у межах санітарних норм і складають менше 1,0 ГДК по всіх речовинах на всіх проммайданчиках.

Пропозиції, щодо дозволених обсягів викидів забруднюючих речовин, які віднесені до інших джерел викидів, немає, так як джерела, на яких повинні впроваджуватися найкращі доступні технології та методи керування на вказаних об'єктах відсутні.

Заходи щодо впровадження найкращих доступних технологій та методів керування і скорочення викидів забруднюючих речовин не встановлюються, в зв'язку з тим, що зазначені вище об'єкти **Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ"** відносяться до II та III груп підприємств.

Скарги та зауваження щодо викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від вказаних вище об'єктів **Комунального підприємства "ХАРКІВСЬКІ ТЕПЛОВІ МЕРЕЖІ"** за вказаними фактичними адресами, приймаються в Харківській обласній державній адміністрації за адресою: 61002, м. Харків, вул. Сумська, 64, тел. (057) 700-05-62.

Кам'яні лабіринти Землі. П'ять найцікавіших печер Тернопільщини

(Продовження. Початок на сторінці 1)

Цікаво, що відкрити печеру пощастило Вадиму Гутковському - майбутньому сотнику УСС, автору відомої пісні "Гей, ви, стрільці січові". Тоді він був інженером. А у воєнні роки Кришталєва стала місцем схованок українських повстанців.

Печеру не даремно назвали Кришталєвою. На стінах повно кристалів вторинного гіпсу, багато з яких мають свої назви - це і Голова буйвола, і Змія, і Сова, і Лисиця, і Барабан (який видає звуки, якщо по ньому вдарити). На цих кристалах ви побачите всі кольори веселки, якими вирає камінь, якщо на нього потрапляє світло.

Печера Вертеба

Перші дослідники, які зайшли в печеру, побачили білі, як сніг, алебастрові стіни. Ті, хто заходить сьогодні, бачить їх вже у чорному кольорі - від факелів та вогнищ породи "закоптілися".

Печера Вертеба - місце правдавнього життя людей (щоправда, тимчасового). При розкопках у печері було знайдено багато предметів, які залишили тут трипільці ще 5 тисяч років тому. Тепер це музей трипільської культури (єдиний такий в Україні). У великій залі оформлено красиву діораму, яка розповідає про культуру трипільців.

Загальна довжина ходів Вертеби - 134 кілометри. Тут, як і у багатьох інших пече-

рах, свого часу переховувались вояки УПА. Цікаво, що під землею вони друкували листівки з інформацією про війну. (Було знайдено 2 друкарських машинки і папір).

Печера Оптимістична

Ця печера прославилася Україну на весь світ, адже саме вона потрапила в Книгу рекордів Гіннеса як найдовша серед всіх гіпсових печер на Землі. Сумарна довжина ходів перевищує 230 кілометрів. Кажуть, печера утворилася вимиванням порід підземними водами ще 14 млн років тому.

Найбільший скарб Оптимістичної - вторинні мінеральні утворення, що зростали у підземних порожнинах протягом десятків тисяч років. Тут ви побачите багато гіпсових кристалів різноманітної форми та кольору, а ще кальцитові геліктити (унікальні для гіпсових печер). Вони нагадують морські корали, а за кольором можуть бути жовтими чи навіть рожевими. Цікаво, що у печері є питна вода. Кілька невеличких озер, площа найбільшого з яких 82 метри.

Нещодавно у печері Оптимістична відкрили перший в Україні музей скульптур, експонати якого виліплені із глини, знайденої на дні.

Подорожуйте та знайомтесь з Україною!

Отримання дозволу на викиди

Фермерське господарство "Борзіков" має намір отримати дозвіл на викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел викидів. Підприємство розташовано на проммайданчику в с.Безпальцеве Близньківського району Харківської області.

Підприємство спеціалізується на виробництві сільськогосподарської продукції. Джерелами утворення забруднюючих речовин в атмосферне повітря є: зернохосвище, зварювальний пост, бензогенератор, компресор, ємності з паливом, відкрита автостоянка.

Забруднюючі речовини, які надходять до атмосферного повітря: вуглецю оксид, сірчистий ангідрид, недиференційований за складом пил (аерозоль), заліза оксид, марганець, азоту діоксид, хром шестивалентний, азоту оксид, титану діоксид, масло мінеральне нафтове, кремній діоксид, вуглеводні насичені, газ. Валовий викид становить 0,500 т/рік.

Результати розрахунку розсіювання показали, що нормативно-допустимі викиди не перевищують 1 ГДК по всім забруднюючим речовинам.

Пропозиції або зауваження просимо надсилати до Харківської обласної державної адміністрації за адресою: 61002, м.Харків, вул.Сумська, 64.

Департаментом екології та природних ресурсів Харківської обласної державної адміністрації видано Висновок з оцінки впливу на довкілля планованої діяльності АТ "Укргазвидобування" "Спорудження розвідувальної свердловини № 100 Дорошівської площі з метою розвідки покладів газу і конденсату, підземні споруди. Підключення свердловини до установки підготовки вуглеводневої сировини" від 20.08.2019 № 03.02-20/038. З повним текстом можна ознайомитися в Єдиному реєстрі ОВД за №: 20181192121/14748.

Рекламний носій газета "ЕКОСвіт" надруковано у «Видавництві ХК».
Свідоцтво ХК 2161-902Р від 19.05.2016.

Адреса редакції: пр. Незалежності, 5. Т. (057) 731-41-56.